

HealthBridge

IPSD

THƯ KIẾN NGHỊ

V/v: *Kiến nghị đảm bảo "Đề án Luật Phòng, chống Tác hại của Rượu, bia" phù hợp khuyến cáo khoa học chăm sóc sức khỏe và phát triển cộng đồng bền vững*

Kính gửi: Bà Nguyễn Thị Kim Ngân, Chủ tịch Quốc hội nước CHXHCN Việt Nam

Đồng kính gửi - Các thành viên Ủy ban Thường vụ Quốc hội Khóa XIV

- Chủ nhiệm và Phó Chủ nhiệm các Ủy ban chuyên trách của Quốc hội khóa XIV

Chúng tôi gồm 12 hội chuyên ngành, tổ chức nghiên cứu khoa học và 5 cá nhân tập hợp trong **Liên minh Phòng chống các Bệnh không lây nhiễm (NCDs-VN)**¹, gửi thư này tới Bà, các thành viên Ủy ban Thường vụ Quốc hội, Chủ nhiệm và phó chủ nhiệm các ủy ban chuyên trách cùng các đại biểu quốc hội khóa XIV kỳ họp thứ 6 (22/10-20/11/2018) để phản ánh về 5 vấn đề chính sau liên quan đến đề án Luật Phòng chống Tác hại của Rượu bia (PCTHRB) sẽ được thảo luận tại nghị trường trong thời gian tới:

1. Vấn đề thứ nhất: Theo dõi tiến trình xây dựng đề án Luật của chính phủ, và góp ý từ đoàn đại biểu quốc hội các tỉnh, cho thấy dự án luật PCTHRB vẫn đang trong nguy cơ bị sửa đổi theo hướng nghiêm sang bảo vệ lợi ích kinh tế của ngành công nghiệp rượu bia, xem nhẹ nguy cơ đưa Việt Nam trở thành nước đứng đầu về tiêu thụ bia rượu trong khu vực với gánh nặng hậu quả vô cùng trầm trọng do tác hại bia rượu gây ra lên mọi mặt đời sống, đặc biệt về gia tăng gánh nặng bệnh tật, nghèo đói, tai nạn tử vong hay tàn tật, bạo lực và rối nhiễu tâm trí/tâm thần lan tràn trong xã hội. Sở dĩ có tình trạng này là do:

- a. Đã tồn tại sự can thiệp trực tiếp của ngành công nghiệp rượu bia tới tiến trình phát triển và góp ý dự án luật. Đây là nguyên nhân chính khiến tiến trình phát triển dự án luật kéo dài, gây nên những tranh luận không đáng có, và dẫn đến những sửa đổi khiến dự luật ngày càng yếu đi so với đề xuất ban đầu của ban soạn thảo Bộ Y tế và khuyến cáo của các tổ chức bảo vệ sức khỏe nhân dân trong nước và quốc tế (Xem

¹ Liên minh phòng chống bệnh không lây nhiễm (NCDs-VN) thành lập tháng 9/2015, là thành viên của liên minh toàn cầu phòng chống bệnh không lây nhiễm (NCD Alliance), và hiện đang tích cực tham gia cả trên phương diện vĩ mô (vận động chính sách) và vi mô (hỗ trợ cộng đồng) phòng chống các bệnh không lây nhiễm đang gia tăng do các yếu tố nguy cơ như thuốc lá, rượu bia, amiăng, hóa chất dùng trong nông nghiệp và bảo quản, chế biến thực phẩm...).

- thêm Phụ lục 2, Điểm 1a: *ngành công nghiệp rượu bia đã can thiệp như thế nào vào tiến trình làm chính sách PCTHRB- Tóm tắt tình hình trong nước và trên thế giới*).
- b. Các cơ quan có trách nhiệm (ngoài Bộ Y tế) của Chính phủ và Quốc hội cũng Truyền thông nhà nước chưa sử dụng triệt để nguồn thông tin khoa học chính thức, mới nhất được cộng đồng khoa học và tổ chức Y tế thế giới khuyến cáo trong xây dựng chính sách phòng chống tác hại của rượu bia, để tạo dư luận xã hội phù hợp cho việc có được một dự luật tốt bảo vệ sức khỏe nhân dân (Xem thêm Phụ lục 2, điểm 1b: *Những tài liệu tham khảo cơ bản cần tuân thủ trong tiến trình xây dựng chính sách PCTHRB*).
  - c. Các kiến nghị từ các tổ chức bảo vệ sức khỏe cộng đồng cả trong nước và quốc tế như Tổ chức Y tế Thế giới (WHO), Quỹ Nhi đồng Liên hợp Quốc (UNICEF), HealthBridge Canada (HBC), và NCDs-VN đã chưa được tiếp thu như mong đợi trong tiến trình sửa đổi của chính phủ, khiến WHO, HBC, NCDs-VN đều phải có kiến nghị lần thứ hai trong vòng 3 tháng qua, trực tiếp gửi tới lãnh đạo cao nhất của Chính phủ và Quốc hội, mà vẫn nằm trong nguy cơ bị xem nhẹ (xem thêm Phụ lục 2 điểm 1c- *Các kiến nghị đã được gửi tới các cơ quan nhà nước liên quan tới dự án luật PCTHRB*).
2. **Vấn đề thứ hai:** Đã hình thành một bộ phận luôn đứng ra đòi hỏi sửa đổi dự án Luật PCTHRB Bộ Y tế đưa ra theo hướng bảo vệ lợi ích của doanh nghiệp rượu bia. Chúng tôi nêu ra đây các điển hình gồm: (1) Từ chính phủ: Các lãnh đạo cấp vụ, cục, và thủ trưởng của các Bộ Công Thương, Tài Chính, Tư pháp đã tham dự hoặc chủ trì các buổi góp ý, thảo luận dự án Luật trong thời gian từ 15/04 -15/10/2018; (2) Từ Quốc hội: Điển hình là các đại biểu Nguyễn Sĩ Cương (Ủy ban Kinh tế), Lưu Bình Nhưỡng (Ủy ban các vấn đề xã hội- nay Ủy ban Dân Nguyên), Bùi Sĩ Lợi, Nguyễn Thị Kim Thúy (Ủy ban các Vấn đề Xã hội), Trần Quang Chiểu (Ủy ban Tài Chính-Ngân Sách) (Xem thêm Phụ lục 2, Điểm 2- *Nhóm “cầm cờ” cho ngành công nghiệp rượu bia vận động sửa đổi dự án Luật PCTHRB theo lợi ích của doanh nghiệp lên trên lợi ích sức khỏe công cộng*).
  3. **Vấn đề thứ ba:** Điều 20 “kinh phí cho PCTHRB” trong Dự án Luật đưa ra thảo luận ở phiên họp lần này của Quốc hội, là phương án “*tối đa với Y tế công cộng, yếu nhất so với khuyến cáo của Tổ chức Y tế Thế giới (WHO) và liên minh toàn cầu phòng chống bệnh không lây nhiễm (NCD Alliance), và phù hợp nhất với mong đợi của ngành công nghiệp rượu bia*”, lại được Thủ Tướng lựa chọn trong 3 phương án đề xuất của ban soạn thảo Bộ Y Tế! Lý do có nhiều, nhưng chắc chắn đây là kết quả của hoạt động vận động mạnh mẽ của ngành công nghiệp rượu bia kết hợp với những phát biểu công khai của nhóm thủ lợi “cầm cờ cho ngành công nghiệp rượu bia” tại các diễn đàn của chính phủ và Quốc hội trong thời gian vừa qua, đặc biệt trong tháng 9 và 10/2018, được truyền thông chính phủ đẩy lên ảnh hưởng lệch lạc tới quyết định của Thủ Tướng².
  4. **Vấn đề thứ tư:** Vai trò của các tổ chức độc lập ngoài hệ thống nhà nước tham gia vào theo dõi, giám sát, đánh giá thực thi PCTHRB và quản lý kinh phí PCTHRB bị bỏ qua trong dự án Luật PCTHRB phiên bản đưa ra thảo luận tại kỳ họp Quốc hội lần này. Trong khi, Việt Nam đã cam kết mạnh mẽ triển khai nội dung “Tuyên bố chính trị” về phòng chống bệnh

² http://ncdvn.org/chinh-sua-luat-pcthrb/?fbclid=IwAR1aAlNO-bqQL0ZtAOPDjhrgemE_2i39i7HL4hwZjW7KUWOso859Wedh6HY

không lây nhiễm (NCDs) tại cuộc họp cấp cao ngày 27/9/2018 của đại hội đồng Liên hiệp quốc, trong đó phòng chống tác hại của rượu bia được xem là một trong 5 ưu tiên hàng đầu, và sự phối hợp giữa các cơ quan nhà nước với các tổ chức độc lập ngoài nhà nước được xem là yếu tố cốt yếu giúp đảm bảo cho sự thành công của hoạt động PCTHRB và phòng chống bệnh không lây nhiễm nói chung (Xem *Tuyên bố chính trị của Cuộc họp cấp cao LHQ về phòng chống bệnh không lây nhiễm lần thứ 3*³).

5. **Vấn đề thứ 5:** Thiếu sự tham gia của các nhà khoa học độc lập thuộc lĩnh vực y tế công cộng và y học dự phòng ở hoạt động giám sát tiến trình triển khai xây dựng dự luật PCTHRB đã làm cho môi trường thông tin khoa học xây dựng luật và chính sách phòng chống tác hại của rượu bia trở nên lệch lạc tồn tại trong hệ thống chính phủ và Quốc hội, điều kiện thuận lợi cho việc lộng hành thông tin bảo vệ cho sự can thiệp của ngành công nghiệp rượu bia vào tiến trình xây dựng Luật và thông qua Luật PCTHRB.

Thưa bà Chủ tịch Quốc hội,

Thưa các thành viên Ủy ban thường vụ Quốc hội, các chủ nhiệm và phó chủ nhiệm các ủy ban chuyên trách của Quốc hội cùng các đại biểu Quốc hội khóa XIV,

Sự tồn tại 5 vấn đề trên, nếu không có sự can thiệp ngay tức khắc kiểm soát tình hình của Bà cùng sự đồng lòng thực thi của toàn thể các đại biểu Quốc hội chuyên trách và kiêm nhiệm trong kỳ họp Quốc Hội lần này, sẽ đưa lại nguy cơ ra đời một dự luật ở vào trạng thái "suy dinh dưỡng từ trong bào thai" nói theo ngôn ngữ của người làm chính sách y tế công cộng, khiến hoạt động của Luật phòng chống tác hại của rượu bia trong tương lai khi đi vào thực tế sẽ chỉ còn là hình thức, hậu quả đê lại là nạn tiêu thụ rượu bia ở Việt Nam tiếp tục gia tăng; bệnh tật, nghèo đói, tai nạn giao thông, bạo lực gia đình và bạo lực xã hội, tâm thần.. tiếp tục phát triển. Viễn cảnh toàn cục, Việt Nam chắc chắn không thể nào đạt được mục tiêu giảm 1/3 tỷ lệ chết yêu do bệnh không lây nhiễm trong lộ trình thực thi mục tiêu phát triển bền vững vào năm 2030 như cam kết với quốc tế. Một nguồn tài chính lớn của từng gia đình, đặc biệt các gia đình ở tầng lớp nghèo, và của toàn đất nước lên tới trên 3.4 tỷ đô la/năm chỉ cho bia rượu, ước tính chiếm từ 1,3- 3% tổng thu nhập trong nước GDP hàng năm, thay vì để đầu tư cho các hoạt động thiết yếu trong đời sống như phát triển thực phẩm sinh thái, chăm sóc sức khỏe ban đầu và dự phòng bệnh không lây nhiễm, giáo dục xây dựng lối sống với hành vi tích cực, phòng chống bạo lực phụ nữ, trẻ em... lại đổ vào cho tiêu thụ rượu bia, mà kết cục đưa lại chỉ là làm đất nước gia tăng hơn nữa tình trạng bệ rạc, giới trẻ trở nên bê tha hơn nữa, vì nạn nghiện ngập rượu bia, trong khi quốc tế xu hướng ngày càng trù nén phát triển hơn, bền vững hơn, văn minh hơn bởi thực hiện tốt các khuyến cáo của khoa học y tế công cộng và tổ chức y tế thế giới trong phòng chống tác hại của rượu bia và bệnh không lây nhiễm.

Khoa học đã chứng minh: MỘT ĐỘNG ĐÔ LA ĐẦU TƯ VÀO PHÒNG CHỐNG TÁC HẠI CỦA RUỢU BIA THEO KHUYẾN CÁO KHOA HỌC ĐƯA RA BỞI WHO VÀ CÁC TỔ

³ http://www.un.org/en/ga/search/view_doc.asp?symbol=A/RES/73/2

CHỨC THUỘC LIÊN MINH TOÀN CẦU PHÒNG CHỐNG CÁC BỆNH KHÔNG LÂY NHIỄM ĐƯA LẠI LỢI ÍCH LÊN TỚI 9.13 ĐÔ LA TRONG TƯƠNG LAI!⁴

Dự luật PCTHRB liệu có trở thành một công cụ giảm nghèo và phát triển bền vững xã hội, hay trở thành công cụ duy trì và thúc đẩy tiêu thụ rượu bia ở Việt Nam, tăng cơ hội cho sự phát triển của ngành công nghiệp rượu bia quốc tế ở Việt Nam với những hệ lụy khôn lường tới chất lượng nguồn nhân lực và đời sống xã hội của người dân Việt Nam, hoàn toàn phụ thuộc vào hiệu quả làm việc khoa học và công tâm vì dân của Quốc hội trong kỳ họp lần này.

Thưa bà Chủ tịch Quốc hội,

Thưa các thành viên Ủy ban Thường vụ Quốc hội, Chủ nhiệm và phó chủ nhiệm các ủy ban chuyên trách cùng các đại biểu Quốc hội khóa XIV,

Liên minh phòng chống bệnh không lây nhiễm Việt Nam (NCDs-VN), thành viên của Liên minh toàn cầu phòng chống bệnh không lây nhiễm (NCD Alliance) khẩn thiết kêu gọi Bà, Ủy Ban Thường Vụ Quốc Hội, cùng các Ủy Ban Chuyên Trách của Quốc hội với trách nhiệm đang đảm trách, lưu ý đến 5 vấn đề chúng tôi nêu trên, để xem xét các đề xuất nêu dưới đây nhằm có các quyết định thích hợp cải thiện tình hình sớm nhất có thể:

1. *Đảm bảo có được một môi trường khoa học, khách quan, và luôn đặt lợi ích bảo vệ sức khỏe nhân dân và phát triển bền vững đất nước lên ưu tiên hàng đầu trong thảo luận về dự án Luật PCTHRB tại kỳ họp này của Quốc Hội, bằng cách:*

- 1.1. Chấm dứt sự can thiệp của ngành công nghiệp rượu bia vào tiến trình xem xét dự án luật PCTHRB tại kỳ họp quốc hội lần này, và từ nay trở về sau, với hành động cụ thể:
(1) Thông tin công khai tới mọi đại biểu Quốc hội và các Ủy ban của Quốc hội: Việc tiếp nhận và xử lý kiến nghị từ ngành công nghiệp rượu bia với dự án Luật PCTHRB là trái với đạo đức người làm chính sách công; (2) yêu cầu các đại biểu quốc hội khi phân tích và thảo luận dự án luật PCTHRB, đã đảm bảo đọc đầy đủ các khuyến cáo gửi tới những nhà lãnh đạo hàng đầu Việt Nam từ WHO, UNICEF, NCDs-VN và HBC.
- 1.2. Yêu cầu Viện Nghiên cứu lập Pháp của Quốc hội thực hiện nghiên cứu các tài liệu mới nhất liên quan tới xây dựng chính sách phòng chống tác hại của rượu bia được Đại hội đồng Liên hiệp Quốc sử dụng làm tài liệu chính thức khuyên nghị các nước sử dụng trong lập chính sách PCTHRB tại hội nghị cấp cao của đại hội đồng Liên hiệp Quốc ngày 27.9.2018: (1) WHO NCD country profiles 2018, (2) WHO: Saving Lives, Spending Less, 2018, (3) WHO Global Status Report on Alcohol 2018, (4) Trouble Brewing - Making the case for alcohol policy 2018, để đưa ra tài liệu phục vụ kỳ họp quốc hội lần này bàn về dự án Luật PCTHRB.
- 1.3. Đảm bảo tất cả các thành viên thường trực và lãnh đạo các Ủy ban của Quốc hội tiếp cận được tối thiểu là các tóm tắt khuyến cáo của những tài liệu trên, trước khi có

⁴ WHO. Saving Lives, Spending Less". (http://www.who.int/.../Saving_lives_spending_less_FAQ_final.pdf)

quyết định liên quan tới dự án Luật PCTHRB. Liên minh NCDs-VN và Tổ chức Y tế Thế Giới luôn sẵn sàng hỗ trợ việc dịch thuật và viết bài liên quan giúp đại biểu Quốc hội nắm bắt nhanh nhất nội dung các tài liệu trên giúp cho thảo luận dự án Luật được hiệu quả. Chúng tôi cũng sẽ phối hợp đưa thông tin lên phương tiện thông tin đại chúng của chính phủ và mạng xã hội để tạo sự đồng thuận của toàn dân.

2. *Với nội dung dự án luật PCTHRB Quốc hội đang đưa ra thảo luận, chúng tôi có những kiến nghị cụ thể sau:*

- 2.1. Giữ nguyên tên luật đã đề xuất “**LUẬT PHÒNG CHỐNG TÁC HẠI CỦA RƯỢU BIA**”. Chuyển đổi sang bất kỳ hình thức tên nào khác, đều làm sai chênh mục tiêu của Luật, phá vỡ tinh kết cấu khoa học làm cơ sở để phát triển nội dung các điều luật cụ thể, là vô hình chung rơi vào hướng gây khó khăn cản trở hoạt động phát triển văn bản dưới luật phục vụ công tác triển khai thực thi Luật, trong khi lại thúc đẩy cho sự phát triển môi trường kinh doanh bia rượu tại Việt Nam, vốn đã có phát triển tăng tỷ lệ tiêu thụ bia rượu hơn gấp đôi, đã vào tốp đầu thế giới về tiêu thụ bia rượu theo đầu dân số Nam giới, chỉ trong vòng chưa đầy 10 năm qua.
- 2.2. Yêu cầu toàn bộ nội dung luật được kết cấu đảm bảo theo đúng khung hành động khuyến cáo của WHO, mà tài liệu mới nhất được đoàn chính phủ tiếp cận trong hội nghị cấp cao của đại hội đồng Liên hiệp Quốc ngày 27.9.2018 tại New York vừa qua (xem thêm chi tiết phụ lục 2 điểm 1b). Nội dung giữa các câu phần (1) *tăng thuế với mặt hàng bia rượu*, (2) *kiểm soát chặt chẽ và cấm quảng cáo cá trên phương tiện mạng xã hội*, (3) *giảm thiểu tối đa sự có sẵn và dễ dàng tiếp cận bia rượu đặc biệt với giới trẻ*, (4) *chế tài xử phạt vi phạm*, và (5) *hỗ trợ phát hiện sớm nguy cơ cá nhân và nguy cơ cộng đồng bị ảnh hưởng tác hại của nạn sử dụng bia rượu*, (6) *Tư vấn giáo dục thay đổi hành vi*, và *điều trị rối nhiễu tâm trí do rượu*, phải được kết cấu đồng bộ, được hỗ trợ bởi nguồn tài chính ổn định ở mức đủ cho phép thực thi Luật theo mục tiêu thiết kế, và đi kèm với các chế tài thực thi đa ngành bắt buộc có tham gia giám sát, đánh giá độc lập từ các tổ chức xã hội độc lập phi lợi nhuận.
- 2.3. Phần “*Kinh phí phòng chống tác hại của rượu bia*” (điều 20) và “*Quản lý, sử dụng kinh phí cho phòng chống tác hại của rượu bia*” (điều 21) cần sửa lại hoàn toàn theo hướng:
  - 2.3.1. Trích từ 0,5% tới 1% thuế tiêu thụ đặc biệt đánh vào rượu bia đưa vào quỹ “nâng cao sức khỏe”.
  - 2.3.2. Tạo quỹ “nâng cao sức khỏe”, trên cơ sở hợp nhất cùng với quỹ thuốc lá và các nguồn đóng góp khác từ thuế tiêu thụ đặc biệt đánh vào các mặt hàng có mâu thuẫn lợi ích với lợi ích sức khỏe cộng đồng, vận hành quỹ này phục vụ cho các mục tiêu chung và các ưu tiên của phòng chống bệnh không lây nhiễm, trong đó có phòng PCTHRB.
  - 2.3.3. Tổ chức quản lý và vận hành “quỹ Nâng Cao Sức khỏe” theo mô hình KHOA HỌC QUẢN LÝ QUỸ CHO MỤC TIÊU PHÁT TRIỂN BỀN VỮNG QUÝ: Đảm bảo tính độc lập trong tổ chức vận hành, tuân thủ triệt để nguyên tắc minh bạch và giải trình trách nhiệm trong quản lý tài chính quỹ công, có sự

tham gia của khôi các tổ chức độc lập vì sức khỏe cộng đồng phi lợi nhuận ngoài nhà nước như một chủ thể thiết yếu.

- 2.4. Đưa đại diện của các tổ chức độc lập ngoài nhà nước hoạt động phi lợi nhuận cho mục tiêu bảo vệ sức khỏe cộng đồng, tham gia là thành phần cơ hữu trong quản lý, vận hành, giám sát, theo dõi đánh giá quỹ nâng cao sức khỏe, cũng như trong các điều khoản liên quan tới hoạt động giám sát, đánh giá thực thi Luật PCTHRB khi đưa vào triển khai thực hiện.
- 2.5. Tiếp thu tất cả các nội dung kiến nghị của các tổ chức bảo vệ sức khỏe nhân dân từ trong nước (Thư của Liên minh NCDs-VN ngày 01/08 và 29/10/2018), và quốc tế (các thư của Tổ chức Y tế Thế giới ngày 12/07 và 10/09/2018; của tổ chức HealthBridge Canada tại Việt Nam ngày 31/07 và 18/10/2018, của Quỹ Nhi đồng Liên Hiệp Quốc-UNICEF Việt Nam ngày 01/10/2018).

Kèm theo thư này là hai phụ lục giúp làm rõ hơn một số nội dung của các kiến nghị nêu trên.

Rất mong Bà Chủ tịch Quốc hội, các thành viên Ủy ban Thường vụ Quốc hội, Chủ nhiệm và phó chủ nhiệm các ủy ban chuyên trách trực tiếp xem xét và điều hành hệ thống theo trách nhiệm của mình để đảm bảo Luật PCTHRB được xây dựng trên cơ sở ưu tiên hàng đầu là *bảo vệ sức khỏe cộng đồng và đóng góp cho tiến trình giảm nghèo phát triển bền vững của đất nước*, vượt trên bất kỳ lợi ích nào khác, trở thành chi bảo tốt đầu tiên bảo hiệu một thời kỳ mới trong làm luật của nhà nước Việt Nam: Thời kỳ tiếng nói của các tổ chức độc lập ngoài nhà nước bảo vệ lợi ích sức khỏe nhân dân thực sự được lắng nghe và vận dụng hữu hiệu trong tiến trình lập và thực thi Luật và Chính sách y tế công cộng.

Xin trân trọng cảm ơn !

Nơi nhận:

- Như trên;
- Ban Dân vận Trung ương;
- Ban Tuyên giáo Trung ương;
- Thành viên Chính phủ;
- Bộ trưởng Bộ Y tế;
- Các Bí, Ban, Ngành thành viên Ban soạn thảo Dự Luật Phòng Chống Tác hại của Rượu bia;
- Các tổ chức chính trị xã hội quan tâm tới sức khỏe cộng đồng: Một số Tỉnh Tối cao Việt Nam, Hội Phụ nữ Việt Nam, Hội Thành niên Việt Nam, Hội Cựu chiến binh Việt Nam, Hội Nông dân Việt Nam;
- Hội Bảo vệ Người tiêu dùng Việt Nam;
- Hội Bảo vệ Quyền Trẻ em Việt Nam;
- Các tổ chức đang phối hợp với Liên minh NCDs-VN trong phòng chống đại dịch bệnh không lây nhiễm: Tổng hội Y học Việt Nam, Văn phòng tổ chức: Tổ Y tế Thế giới, Liên minh Văn đồng Chính sách Y tế dựa vào bằng chứng khoa học (EBHPD).

BS.TS. Trần Tuấn, Giám đốc
Trung tâm Nghiên cứu và Đào tạo
Phát triển Cộng đồng (RTCCD)
Cơ quan điều phối liên minh NCDs-VN

Phụ Lục 1

Danh sách mạng lưới và tổ chức trực thuộc Liên minh NCDs-VN để trình thư kiện nghị:

(Tên và địa chỉ các tổ chức và mạng lưới để trình thư)

Logo	Tổ chức thành viên
	Trung tâm Nghiên cứu và Đào tạo Phát triển Cộng đồng (RTCCD) – Tổ chức điều phối Liên minh Địa chỉ: Số 39- Ngõ 255 – Phố Vọng – Đồng Tâm – Hai Bà Trưng – Hà Nội Website: www.rtccd.org.vn Email: office@rtccd.org.vn Tel: (+84) 24 3628 0350 Fax: (+84) 24 3628 0200
	Tổ chức HealthBridge Canada tại Việt Nam Phòng 202&203, Tòa nhà E4, Khu ngoại giao đoàn Trung Tự, Số 6 Đặng Văn Ngữ, Đống Đa, Hà Nội SĐT: 024.3.511.9904 Fax: 024.4.3.511.9905
	Trung Ương Hội Y tế Công cộng Địa chỉ: Phòng 503 - 504, Tòa E1, Khu Ngoại giao đoàn Trung Tự, Số 6 Đặng Văn Ngữ, Đống Đa, Hà Nội Điện thoại: (+84) 24 3736 8065 Email: vpha@vpha.org.vn Web: http://www.vpha.org.vn .
	Hội Lao và Bệnh phổi Việt Nam Địa chỉ: 463 Hoàng Hoa Thám, Ba Đình, Hà Nội Tel: +84 24 3832.6249/186 – Fax: 84 24 3247.4544 Email: contact@vatld.org.vn - hlpvn@gmail.com
	Hội Dinh dưỡng Việt Nam Địa chỉ: Tầng 5 - Số 48 Tầng Bạt Hố, Hà Nội Điện thoại: 024 7300 6719 Website: hoidinhduong.vn
	Trung tâm Truyền thông và Giáo dục Cộng đồng (MEC) Địa chỉ: Số 4, ngách 1, ngõ 3 phố Vạn Phúc, quận Ba Đình, Hà Nội Tel – Fax: 84 (24) – 22206870 Email: mec@mec.org.vn Website: www.mec.org.vn Facebook: "Truyền thông MEC" & "Khuyên Club" Hotline: 09.323.717.88

Liên minh Phòng chống các bệnh không lây nhiễm Việt Nam (NCDs-VN)

Trung tâm Nghiên cứu và Đào tạo Phát triển Cộng đồng (RTCCD) là tổ chức điều phối
Địa chỉ: Số 39, ngõ 255, phố Vọng, phường Đồng Tâm, quận Hai Bà Trưng, Hà Nội
ĐT: (84-24) 3628.0350 | Fax: (84-24) 3628.0200 | Email: office@rtccd.org.vn

	Trung tâm Phát triển Truyền thông và Sức khỏe (HCDC) Địa chỉ: Số 21 phố Đặng Thuỳ Trâm, Hà Nội Điện thoại: 0243756 8182 Fax: 024 37565149 Email: hcdc.contact@gmail.com Website: http://hcdc.org.vn/
	Trung tâm Y tế Công cộng và Phát triển cộng đồng (CEPHAD) Địa chỉ: Số 648A, Lạc Long Quân, Nhật Tân, Tây Hồ, Hà Nội Điện thoại: 84 24 716 8808 Fax: 84 24 258 1426 Email: office@cephad.org.vn
	Trung tâm Thông tin Phi chính phủ (NGO-IC) Địa chỉ: Số 132, 200A Thái Thịnh, Đống Đa, Hà Nội Điện thoại: 024 6275 7286 Email: Trungtam@ngoic.vn - vngoic@gmail.com Website: http://ngoic.vn
	Trung tâm Hướng nghiệp & Tiếp sức trẻ học hòa nhập Địa chỉ: Số 9, Ngõ 17, Phố Huỳnh Thúc Kháng, Quận Đống Đa, Hà Nội Điện thoại: 024 6266 2756 Email: trungtamhochoanhap@gmail.com Website: http://trungtamhochoanhap.org/
	Trung tâm Nghiên cứu Pháp luật và Chính sách Phát triển bền vững Văn phòng: P 12A14, Tòa nhà HH2 Bắc Hà, Tô Hữu, Hà Nội Điện thoại: 024 3.8549911 - Số Fax: 0243.8549911 Email: cdteam.lpsd@gmail.com Website: http://l-psd.org
	Tổ chức Hỗ trợ Người cao tuổi Quốc tế tại Việt Nam Địa chỉ: Số 20, K80C, ngõ 376, đường Bưởi, phường Vĩnh Phúc, Ba Đình, Hà Nội Điện thoại: (024) 32 474 145; Fax: (024) 32 474 145 Facebook: https://www.facebook.com/HelpageVietNam/ Trang liên quan: http://www.helpage.org/
Thành viên cá nhân	TS. Mai Văn Quang Phó trưởng khoa Khoa học Sức khỏe, DH Tây Bắc
Thành viên cá nhân	TS. Vũ Thế Long Hà Nội
Thành viên cá nhân	BS. Trần Song Hào Nha Trang
Thành viên cá nhân	Bà Nguyễn Trung Thuần Hà Nội
Thành viên cá nhân	Bà Nguyễn Thị Thảo Lan Hà Nội

Liên minh Phòng chống các bệnh không lây nhiễm Việt Nam (NCDs-VN)

Trung tâm Nghiên cứu và Đào tạo Phát triển Cộng đồng (RTCCD) là tổ chức điều phối
Địa chỉ: Số 39, ngõ 255, phố Vọng, phường Đồng Tâm, quận Hai Bà Trưng, Hà Nội
ĐT: (84-24) 3628.0350 | Fax: (84-24) 3628.0200 | Email: office@rtccd.org.vn

PHỤ LỤC 2. CHI TIẾT HỖ TRỢ NỘI DUNG THỦ

Mục lục

- Điểm 1a: ngành công nghiệp rượu bia đã can thiệp như thế nào vào tiến trình làm chính sách PCTHRB- Tóm tắt tình hình trong nước và trên thế giới.
- Điểm 1b: Những tài liệu tham khảo cơ bản cần tuân thủ trong tiến trình xây dựng chính sách PCTHRB.
- Điểm 1c: Các kiến nghị đã được gửi tới các cơ quan nhà nước liên quan tới dự án luật PCTHRB từ các tổ chức bảo vệ sức khoẻ nhân dân trong nước và quốc tế.
- Điểm 2: Nhóm “cầm cờ” cho ngành công nghiệp rượu bia vận động sửa đổi dự án Luật PCTHRB theo lợi ích của doanh nghiệp lên trên lợi ích sức khoẻ công cộng

- **Ia: NGÀNH CÔNG NGHIỆP RƯỢU BIA ĐÃ CAN THIỆP NHƯ THẾ NÀO VÀO TIỀN TRÌNH LÀM CHÍNH SÁCH PHÒNG CHỐNG TÁC HẠI CỦA RƯỢU BIA?**: Tóm tắt trên thế giới và cập nhật tình hình trong nước

Bia, rượu là sản phẩm đồ uống chứa Alcohol (chất cồn) được Trung tâm nghiên cứu Ung Thư Quốc tế (IARC) của tổ chức Y Tế Thế Giới (WHO) phân loại là hóa chất gây ung thư nhóm 1 (nhóm nguy hiểm cho sức khỏe cộng đồng, tác nhân chắc chắn gây ung thư trên người và động vật). Vì thế, giống như ngành công nghiệp thuốc lá, ngành công nghiệp rượu bia (CNRB) có mâu thuẫn lợi ích với công tác bảo vệ sức khỏe nhân dân, họ sẽ rất “đi ứng” với sự phát triển chính sách bảo vệ sức khỏe cộng đồng, đặc biệt chính sách phòng chống các bệnh không lây nhiễm. Sẽ không ngạc nhiên khi thấy mọi cố gắng phòng chống tác hại của rượu bia, trên bình diện toàn cầu hay cụ thể ở từng khu vực, từng nước, luôn luôn bị ngành công nghiệp rượu bia ra sức chống phá.

1. Trên bình diện toàn cầu

Liên minh toàn cầu phòng chống bệnh không lây nhiễm (NCD Alliance) đã phát triển tài liệu trong đó nêu đặc điểm ngành công nghiệp rượu bia nước giải khát và chính sách phòng chống THRB⁵.

Đúc kết hành động thực tế của Ngành CNRB trên toàn thế giới, tài liệu viết:

1. Ngành công nghiệp rượu bia (sau đây viết tắt là CNRB) và các hoạt động tiếp thị của ngành này chính là thế lực ngăn cản tiến trình triển khai chính sách cần thiết và hợp lý phòng chống THRB.
2. Ngành CNRB có quyền lực tài chính và chính trị để ngăn chặn và làm hỏng bất cứ chính sách y tế công cộng nào đe dọa lợi nhuận của nó.
3. Các chính sách hiệu quả nhất cũng là chính sách khi đưa ra bị ngành CNRB phản đối nhiều nhất, và do đó đòi hỏi sự can đảm và cam kết quyết tâm cao từ các nhà lãnh đạo chính trị, với sự tham gia hỗ trợ từ các tổ chức xã hội dân sự, để thực hiện và thi hành.
4. Ngành CNRB thường tập trung gây mất phương hướng của khung cơ sở khoa học cho giải pháp hành động, bằng việc đẩy sự tập trung của chính sách vào khu vực “chuyển đổi hành vi lạm dụng” và nâng cao “trách nhiệm” người sử dụng rượu bia, hơn là tập trung vào đưa ra các định chế, chính sách, chiến lược can thiệp đã được chứng minh là có bằng chứng hiệu quả cụ thể.
5. Ngành CNRB sử dụng tích cực nhiều chiến thuật tiếp thị trên khắp thế giới khuyến khích sử dụng bia rượu tới mức có thể gây hại.
6. “Tự-nghện điều tiết tiếp thị bia, rượu” không phải là thay thế cho quy định pháp lý, nhưng thường được sử dụng và “chào hàng” bởi ngành CNRB để đánh lạc hướng từ việc thực hiện các biện pháp chính sách hiệu quả.

⁵ NCD Alliance (2018), Trouble Brewing- Making the case for alcohol policy”.
https://ncdaliance.org/.../TroubleBrewing_Draft_Final_small...

7. Ngành CNRB sử dụng các chiến lược, chiến thuật tương tự như những gì được sử dụng bởi ngành công nghiệp thuốc lá.

2. Ở Việt Nam

Mọi chính sách, luật liên quan đến ngành công nghiệp rượu bia, như luật thuế tiêu thụ đặc biệt và các hướng dẫn thực thi, luật quảng cáo và chế tài thực hiện... và gần đây nhất, dự án luật phòng chống tác hại của rượu bia, đều đã bị ngành công nghiệp rượu bia can thiệp sâu và rộng theo các chiến thuật được sử dụng như ngành công nghiệp thuốc lá: từ việc vận động và trực tiếp tham gia các diễn đàn của chính phủ, Quốc hội tạo tranh cãi bác bỏ bằng chứng khoa học và các giải pháp hiệu quả (của Bộ Y Tế, Tổ chức y tế Thế giới), tối tạo truyền thông vận động thay đổi mức thuế, thay tên dự luật, bác bỏ sáng kiến tạo quỹ năng cao sức khỏe, tạo nhóm "tiền phong" bảo vệ quan điểm của ngành công nghiệp rượu bia tại các diễn đàn chính thức của Chính phủ và Quốc hội bàn về nội dung dự luật và thẩm định dự luật⁶, đến cả tạo "tiếng nói" từ các hội đoàn ủng hộ lợi ích công nghiệp rượu bia (Công đoàn ngành Công Thương, Hội Luật gia Việt Nam...).

Kết quả, thuế tiêu thụ đặc biệt đánh vào mặt hàng rượu bia hiện chỉ bằng một nửa so với mức lề ra phải đạt, làm ngân sách nhà nước mỗi năm mất đi khoảng 50 nghìn tỷ đồng. Bia và rượu dưới 15 độ không bị hạn chế quảng cáo; các hình thức tiếp thị và tiếp cận người sử dụng phát triển tự do không hề bị kiểm soát⁷. Trong tiến trình chính phủ phát triển dự án phòng chống tác hại của rượu bia, ngành công nghiệp rượu bia thông qua các doanh nghiệp quốc tế, trong nước, và hiệp hội rượu bia nước ngoài, liên tục kết hợp với các bộ Công Thương, Tài chính, Tư pháp, Hội Luật gia Việt Nam, công đoàn ngành Công Thương... tổ chức hội thảo, thực hiện truyền thông tạo dư luận xã hội, gửi kiến nghị tới các cơ quan cao nhất của chính phủ, Quốc hội⁸, vận động sửa đổi từ tên luật tới mọi chi tiết cụ thể phục vụ lợi ích của ngành công nghiệp rượu bia, đẩy dự án luật PCTHRB có nguy cơ rơi vào tình trạng "mất phương hướng", bị vô hiệu hóa, mang tính hình thức khi được đưa vào triển khai thực tế.

⁶ <http://quochoi.vn/tintuc/Pages/tin-hoat-dong-cua-quoc-hoi.aspx?ItemID=36944>

⁷ Bộ Y tế (8/2018), Tờ trình dự án Luật phòng chống tác hại của rượu bia gửi Thủ Tướng Chính phủ. Ban Soạn thảo đề án luật, Vụ Pháp chế, Bộ Y tế.

⁸ <https://tapchiduong.com.vn/xem-xet-doi-ten-goi-va-dieu-chinh-noi-dung-du-thao-luat-phong-chong-tac-hai-cua-ruou-bia-1688.html>

1b: NHỮNG TÀI LIỆU THAM KHẢO CƠ BẢN

Cần tuân thủ trong tiến trình xây dựng Luật và chính sách dưới luật phòng chống tác hại của rượu bia.

Phòng chống tác hại của rượu bia (PCTHRB) là một trong 5 ưu tiên hàng đầu cần thực thi ngay trong cỗ gắng kiểm soát đại dịch không lây nhiễm trên toàn cầu, thực hiện mục tiêu phát triển bền vững (SDG) 3.4 được tất cả các nước thành viên liên hiệp quốc chấp thuận.

Khi xây dựng chính sách PCTHRB, ngoài những cơ sở pháp lý và bằng chứng từ nguồn trong nước, các tài liệu khoa học sau đây là nền tảng cho từng nước xây dựng nên chính sách PCTHRB một cách khoa học, thực tế, và hiệu quả. NCDs-VN chọn ra những tài liệu mới nhất, do tổ chức Y tế Thế Giới (WHO) và Liên minh toàn cầu NCD Alliance đưa ra mà nội dung có cập nhật thông tin cho từng nước để có thể so sánh trong bối cảnh toàn cầu hóa.

1. "**WHO NCD country profiles 2018**": Do tổ chức Y tế Thế giới (WHO) soạn thảo, mô tả gánh nặng bệnh tật do bệnh không lây nhiễm (NCDs) cho từng nước tính tới thời điểm trước hội nghị cấp cao của Liên Hiệp Quốc (UNHLM) ngày 27.9.2018 vừa qua. Tài liệu cũng dự báo khả năng đạt được mục tiêu đã cam kết với thế giới vào năm 2030, giúp từng nước xem lại một cách có so sánh với xu hướng chung để có được cam kết chính trị phù hợp khi tham dự UNHLM 27.9.2018.
2. "**WHO: Saving Lives, Spending Less**", 2018: Là tài liệu của WHO vận động các nước đang phát triển làm tốt 5 gói đầu tư hiệu quả nhất phòng chống NCDs, tức 5 "best buys" (http://www.who.int/.../Saving_lives_spending_less_FAQ_final.p...). Các ưu tiên đầu tư hiệu quả gồm: PCTH Thuốc lá, PCTH rượu bia, vận động xây dựng thói quen dinh dưỡng tốt cho sức khỏe (gồm nuôi con bằng sữa mẹ, giảm tối đa thức ăn, đồ uống công nghiệp, thúc đẩy phát triển thực phẩm sinh thái, chế độ ăn giàu rau xanh, giảm thịt, giảm muối, giảm đường...), thúc đẩy xây dựng thói quen vận động tích cực (tập luyện thể lực đều hàng ngày, tích cực đi bộ, đi xe đạp, thay đổi ô tô cá nhân bằng ô tô buýt..) và nâng kiến thức, thực hành phát hiện sớm và điều trị sớm tại cộng đồng một số bệnh có phương thức chẩn đoán và trị liệu hiệu quả. Tài liệu chỉ rõ, một đô-la đầu tư để làm tốt đồng thời gói "5 best buys", sẽ đưa lại 7 đô-la lợi ích sau này. Riêng với PCTHRB, một đô-la đầu tư cho 3 chiến lược ưu tiên cụ thể thuộc "best buys rượu bia" (nâng thuế, giảm tiếp cận và sự cờ săn, hạn chế nghiêm ngặt quảng cáo) thu về 9,13 đô la lợi nhuận tổng thể.
3. "**WHO Global Status Report on Alcohol 2018**" là tài liệu cập nhật mới nhất về PCTHRB của WHO: (<https://ncdalliance.org/.../who-global-status-report-on-alcoh...>). Đây là một chuyên khảo khoa học phục vụ cho cộng đồng làm chính sách và nghiên cứu theo dõi đánh giá chính sách về phòng chống rượu bia của từng nước cũng như trên toàn thế giới. Tài liệu 450 trang, gồm 6 chương, 4 phụ lục, xấp xỉ 300 tài liệu tham khảo, nêu chi tiết cơ sở khoa học, phương pháp đánh giá sử dụng để đưa ra những nhận định, kết luận về tác hại của rượu bia lên sức khỏe và các mặt đời sống kinh tế, xã hội, văn hóa; lý do phải đặt thành chí định ưu tiên hành động vì mục tiêu sức khỏe cộng đồng và phát triển bền vững. Tài liệu còn đưa ra thông tin cụ thể cho từng nước (country profiles) về mức

tiêu thụ rượu bia hiện tại, gánh nặng bệnh tật và tác hại gây bởi rượu bia, trong sự so sánh với các nước trong khu vực và trên toàn thế giới. Đây được xem là tài liệu “cẩm nang”, “gối đầu giường” cho những người làm hoạch định chính sách PCTHRB.

4. ***“Trouble Brewing- Making the case for alcohol policy”, 2018.*** Do Liên Minh Toàn Cầu phòng Chống bệnh không lây nhiễm (NCD Alliance) soạn thảo tập hợp các bằng chứng khoa học toàn cầu, xuất bản năm 2018, phục vụ UNHLM 27.9.2018. Nguồn truy cập: (https://ncdalliance.org/.../TroubleBrewing_Draft_Final_small...). Là tài liệu ngắn gọn (46 trang) viết bằng ngôn ngữ đơn giản, cô đọng, dễ hiểu, cực kỳ hữu ích cho các chính phủ và những người làm chính sách, để hiểu về sự can thiệp của ngành công nghiệp rượu bia cần tránh các cản trở của WHO và các nhà khoa học, nhà hoạt động y tế công cộng ở các nước trong phòng chống tác hại của rượu bia. Đặc biệt, tài liệu có những trang viết xuất sắc về trách nhiệm và chỉ định hành động theo “best-buys” và cho từng chủ đề: tổ chức xã hội dân sự, chính phủ, tổ chức quốc tế- bao gồm cả WHO.
5. ***“Investment Case for reducing NCD risk factors in adolescents” 2018.*** Là tài liệu vận động chính sách, do Hai tổ chức Plan International và RTI phối hợp soạn thảo, tập trung vào phòng chống NCDs ở nhóm vị thành niên ,trong đó có PCTHRB. https://www.younghealthprogrammeyhp.com/.../11961_NCD_Adolesc...
6. ***“Youth and NCDs” 2018.*** (<http://www.youthandncds.org/home/>) do các tổ chức AstraZeneca, PRB và PLAN International soạn thảo phục vụ vận động chính sách phòng chống NCDs, tập trung vào đối tượng thanh niên.
7. ***“NCD Countdown 2030”*** (<http://ncdcountdown.org/>) là chương trình thông báo độc lập toàn cầu về diễn biến giảm gánh nặng bệnh NCDs nhằm thúc đẩy các chính phủ, các tổ chức quốc tế thực thi trách nhiệm trước lời hứa đã nêu trong tuyên bố chính trị tại hội nghị cấp cao của đại hội đồng liên hiệp quốc 2018. Thiết lập và vận hành chương trình là kết quả của sự hợp tác giữa Tổ chức Y tế Thế giới-WHO, Tạp chí Y khoa hàng đầu thế giới-The Lancet, Liên minh toàn cầu phòng chống bệnh không lây nhiễm- NCD Alliance, Trung tâm Dịch Tế học và Giám sát đại dịch NCD của đại học hoàng gia London, cùng các nhà khoa học và chuyên gia trên toàn thế giới.

1c: NHỮNG KIẾN NGHỊ ĐÃ ĐƯỢC CÁC TỔ CHỨC BẢO VỆ SỨC KHỎE CỘNG HÒA TRUNG QUỐC VÀ QUỐC TẾ GỬI TỚI CÁC CƠ QUAN NHÀ NƯỚC LIÊN QUAN TỚI ĐỀ ÁN LUẬT PCTHRB 2018.

Đứng trước tình hình đề án Luật phòng chống tác hại rượu bia của Việt Nam chịu sức ép từ doanh nghiệp bia-rượu-nước giải khát trong nước và ngành công nghiệp bia rượu, nước giải khát quốc tế, nội dung luật rơi vào nguy cơ ngày càng xa rời các khuyến cáo khoa học y học dự phòng, y tế công cộng và khoa học quản lý xã hội vì mục tiêu phát triển bền vững, các tổ chức trong nước và Quốc tế quan tâm tới lĩnh vực chăm sóc sức khỏe cộng đồng và giảm đói nghèo đã liên tục có thư kiến nghị gửi tới các vị trí lãnh đạo cao nhất trong hệ thống chính phủ và quốc hội.

Dưới đây nêu tóm tắt các thư kiến nghị xếp theo thứ tự thời gian lên tiếng trước của các tổ chức, tính từ thời điểm Chính phủ chính thức đưa ra công khai lấy ý kiến góp ý rộng rãi tới thời điểm trước khi Quốc hội thảo luận đề án luật này trong kỳ họp 20/10-22/11/2018.

1. Tổ chức Y tế Thế giới

- Ngày 12/7/2018: Thư từ giám đốc khu vực Tây Thái Bình Dương của Tổ Chức Y Tế Thế Giới, Tiến sĩ - bác sĩ Shin Young-soo, gửi tới Thủ Tướng Nguyễn Xuân Phúc, và Bộ trưởng Bộ Y tế. Thư nêu rõ chiều hướng gia tăng trong những năm qua của nạn sử dụng bia rượu tại Việt Nam, tác hại tới sức khỏe người dân, đe dọa các mục tiêu phát triển đất nước, đồng thời khuyến nghị chính phủ có hành động đảm bảo các điều khoản được đề xuất trong dự thảo luật đều dựa trên kiến thức khoa học, bằng chứng về các biện pháp hiệu quả trong việc phòng ngừa tác hại do sử dụng rượu bia theo những khuyến cáo cụ thể của WHO nêu trong thư.

Dường dẫn: <http://rtecd.org.vn/wp-content/uploads/2018/10/ThuguiThuTuong-VN-FINAL.pdf>

- Ngày 14/10/2018: Thư từ Trưởng Đại diện Tổ Chức Y tế Thế Giới tại Việt Nam, Bác sĩ Kidong Park, gửi tới Chủ tịch Quốc Hội Nguyễn Thị Kim Ngân cùng Chủ Nhiệm các Ủy ban của Quốc hội (Ủy Ban Các Vấn Đề Xã hội, Ủy ban Văn Hóa, Giáo Dục, Thanh Thiếu Niên và Nhi Đồng, Ủy ban Pháp Luật, và Hội đồng Dân Tộc); và Bộ Trưởng Bộ Y Tế. Nội dung nhắc lại 8 nguyên tắc nêu trong hướng dẫn các nước thực thi xây dựng chính sách để thực thi chiến lược toàn cầu phòng chống tác hại của rượu bia, đã được các thành viên của đại hội đồng Liên hiệp quốc thông qua từ 2010, và “*thiết tha để nghị Bà quan tâm tới những nguyên tắc trên trong quá trình thẩm định dự luật, có cái nhìn khách quan đối với các lợi ích cạnh tranh của ngành công nghiệp rượu bia trong tương quan với việc đặc biệt ưu tiên công tác bảo vệ sức khỏe cộng đồng*”. Kèm theo thư là bảng tóm tắt tình hình liên quan tới phòng chống tác hại rượu bia của Việt Nam với số liệu mới nhất do WHO cập nhật 2018 có so sánh với các nước trên thế giới Trong đó, về tử vong và bệnh tật do rượu, Việt Nam đứng trong

nhóm 4 về mức độ nặng nề (WHO chia 5 nhóm, trong đó 1 là nhóm có gánh nặng bệnh tật và tử vong do rượu thấp nhất thế giới, 5 là nhóm cao nhất).

Đường dẫn:

Thư của Tổ chức Y tế Thế giới gửi Quốc hội ngày 10/09/2018 http://rtcccd.org.vn/wp-content/uploads/2018/10/WRV_18.L625-Letter-to-Chairman-of-NA_WR-letter-VI.pdf

Báo cáo mới nhất của Tổ chức Y tế Thế giới về tình hình sử dụng rượu bia tại Việt Nam: <http://rtcccd.org.vn/wp-content/uploads/2018/10/VietNam-2018-Global-status-report-on-alcohol-and-health.pdf>

2. Tổ chức HealthBridge Canada tại Việt Nam:

- Ngày 31/07/2018: Thư từ Trưởng Đại diện tổ chức HealthBridge Canada tại Việt Nam, Thạc sĩ-Bác sĩ Phạm Thị Hoàng Anh, gửi tới Thủ Tướng Nguyễn Xuân Phúc cùng các thành viên chính phủ, và Chủ tịch Quốc hội Nguyễn Thị Kim Ngân, cùng lãnh đạo các Ủy ban của Quốc hội. Thư đề cập 3 nội dung chính: (1) tầm quan trọng và sự cần thiết phải giữ tên dự luật hiện tại là “phòng chống tác hại của rượu bia”, (2) quan ngại về nội dung dự luật hiện tại chưa đáp ứng được yêu cầu kiểm soát chặt chẽ và đồng bộ cho 3 biện pháp cơ bản hàng đầu giúp kiểm soát hữu hiệu : giám sát cẩn thận tiếp cận bia rượu, đặc biệt với giới trẻ; thực thi hạn chế quảng cáo với các loại bia rượu (đặc biệt nhóm dưới 15 độ bị bỏ ngõ hoàn toàn trong thời gian qua), và tăng thuế tạo nguồn kinh phí dành cho công tác phòng chống tác hại của rượu bia. (3) nhấn mạnh cần thiết tạo quỹ năng cao sức khỏe đảm bảo nguồn kinh phí ổn định lâu dài cho thực thi dự luật trong tương lai. Đồng thời kêu gọi Chính phủ điều chỉnh nhanh chóng và Quốc hội thẩm định kịp thời để sớm thông qua trong kỳ họp tháng 10/2018.

Đường dẫn: <http://rtcccd.org.vn/wp-content/uploads/2018/10/Thu-kien-nghi-Luat-PCTHRB-HBV-2018.pdf>

- Ngày 18/10/2018: Thư từ Trưởng Đại diện tổ chức HealthBridge Canada tại Việt Nam, Thạc sĩ-Bác sĩ Phạm Thị Hoàng Anh, gửi tới Chủ tịch Quốc Hội Bà Nguyễn Thị Kim Ngân. Nội dung tiếp tục bày tỏ quan ngại trước nội dung các điều luật trong bản dự thảo tiếp tục yêu đi, đặc biệt về kiểm soát hoạt động quảng cáo, khuyến mại, tài trợ của công nghiệp rượu bia, và trong quản lý giá bán lẻ cũng như mức thuế tiêu thụ đặc biệt đánh vào rượu bia có nguy cơ tiếp tục thấp, chưa thể cản động ngăn chặn sự gia tăng báo động nạn tiêu dùng bia rượu. Thư đưa ra 6 điểm kiến nghị cần sửa đổi cụ thể giải quyết các quan ngại trên, trong đó có tăng thuế tiêu thụ đặc biệt, và đòi hỏi dự luật đưa trở lại nội dung quỹ năng cao sức khỏe thiết lập từ % trích thuế tiêu thụ đặc biệt là phuong án đảm bảo vững nguồn kinh phí cho triển khai hoạt động phòng chống tác hại của rượu bia, thay cho phương án dựa vào phân bổ theo ngân sách hàng năm của chính phủ.

Đường dẫn: http://rtcccd.org.vn/wp-content/uploads/2018/10/Thu-kien-nghi-Luat-PCTHRB_HBVN-102018.pdf

3. Liên minh phòng chống bệnh không lây nhiễm Việt Nam (NCDs-VN):

Ngày 1/8/2018: Chung thư từ 13 tổ chức và 5 cá nhân thành viên Liên minh, do giám đốc tổ chức điều phối liên minh, BS.TS Trần Tuấn, ký gửi tới Thủ Tướng Nguyễn Xuân Phúc, và lãnh đạo các thành viên chính phủ, các Ủy ban của Quốc hội cùng các ban ngành liên quan, kêu gọi hành động cho mục tiêu “*Dám bảo lợi ích bảo vệ sức khỏe cộng đồng, giảm đói nghèo và phát triển bền vững trong nội dung “Dự Luật Phòng chống tác hại của rượu bia”*” được Chính phủ trình Quốc hội khóa XIV, kỳ họp tháng 10/2018”. Nội dung thư nêu và phân tích **4 động thái tiêu cực** đang tồn tại trong tiến trình xây dựng Dự Luật Phòng chống Tác hại của Rượu, bia khiến dự Luật tới thời điểm 1/8/2018 rời xa mục tiêu bảo vệ lợi ích sức khỏe công cộng và giảm đói nghèo phát triển bền vững. Thư bày tỏ mong đợi ông Thủ Tướng xem xét đề nghị của Liên minh để chỉ đạo giữ vững **4 điểm nổi trội đang có nhiều tranh luận** trong dự luật Bộ Y tế gửi Văn phòng Chính phủ ngày 24/7/2018, cũng như có thêm hành động đáp ứng **3 đề nghị đặc thù của liên minh** với tiến trình xây dựng và thông qua dự luật PCTHRB thời gian tới.

Đường dẫn: <http://rtcccd.org.vn/wp-content/uploads/2018/08/Thu-Kien-nghi-Chinh-Phu-LuatPCTHRB-1.8-final-ver-2.pdf>

Ngày 29.10.2018: Chung thư của 12 tổ chức và 5 cá nhân thành viên liên minh, do giám đốc tổ chức điều phối, BS.TS. Trần Tuấn, ký gửi tới Chủ tịch Quốc hội Nguyễn Thị Kim Ngân, các thành viên Ủy ban Thường vụ Quốc hội, Chủ nhiệm và Phó Chủ nhiệm các Ủy ban chuyên trách của Quốc hội, cùng các thành viên chính phủ, **kiến nghị Quốc hội hành động đảm bảo “Đề án Luật Phòng, chống Tác hại của Rượu, bia” phù hợp khuyến cáo khoa học chăm sóc sức khỏe và phát triển cộng đồng bền vững**. Đây chính là bức thư này.

4. Liên minh vì nếp sống lành mạnh IOGT

22.08.2018: Thư ngỏ của tập thể các thành viên đến từ hơn 40 quốc gia dự đại hội toàn thế giới lần thứ 69 của Liên Minh IOGT, đồng ký bởi Chủ tịch quốc tế IOGT, bà Kristina Sperkova, và giám đốc điều hành IOGT quốc tế, ông Esbjörn Hörnberg, gửi tới Thủ tướng Nguyễn Xuân Phúc, Phó Thủ Tướng Vũ Đức Đam, Chủ tịch Quốc hội Nguyễn Thị Kim Ngân, cùng Chủ nhiệm Ủy ban các Vấn Đề Xã hội của Quốc Hội và Bộ trưởng Bộ Y tế. Nội dung thư thể hiện tinh đoàn kết đối với người dân Việt Nam, và “**muốn bày tỏ mối lo ngại sâu sắc của chúng tôi liên quan đến sự can thiệp của ngành công nghiệp rượu-bia vào quá trình soạn thảo và thông qua luật rượu-bia**” đang diễn ra ở Việt Nam. Kết luận thư có đoạn: “*Chúng tôi đặc biệt khuyến khích Ngài theo lời khuyên của Tổ chức y tế thế giới và các ví dụ thực tiễn tốt nhất từ các quốc gia trong khu vực của Ngài trong việc bao gồm tất cả các giải pháp chính sách kiểm soát*”

ruou-bia tốt nhất (best buys) trong Luật rượu bia. Và chúng tôi cam kết những hỗ trợ của chúng tôi trong việc chống lại một ngành công nghiệp rượu-bia phi nhân bản”.

Dường dẫn:

Bản tiếng Anh: <http://iogt.org/open-letters/for-a-comprehensive-alcohol-law-to-promote-health-and-development-in-vietnam/>

Bản dịch tiếng Việt: <http://rtcccd.org.vn/wp-content/uploads/2018/10/Thu-IOGT-gui-CP-VietNam-2018-VIE.pdf>

Quỹ Nhi đồng Liên hợp Quốc (UNICEF VietNam)

01.10.2018: Thư từ Trưởng đại diện UNICEF tại Việt Nam, Youssouf Abdel-Jelil, gửi tới Chủ tịch Quốc Hội Nguyễn Thị Kim Ngân cùng hai phó chủ tịch Tòng Thị Phóng và Uông Chung Lưu, các chủ nhiệm của 6 ủy ban của Quốc hội (Ủy ban VH, GD, TTN&ND, Ủy ban các VĐXH, Ủy ban Tư Pháp, Ủy ban Tài Chính-Ngân Sách, Ủy ban Pháp Luật, và Ủy ban Kinh Tế), và Phó Thủ tướng Vũ Đức Đam cùng 4 Bộ trưởng trong chính phủ (gồm Chủ nhiệm Văn phòng Chính phủ, Bộ Y Tế, Bộ Tài Chính, Bộ Tư Pháp).

Từ góc độ chăm sóc và bảo vệ trẻ em, UNICEF nhấn mạnh luật PCTHTL cần phù hợp với Công ước quốc tế về Quyền trẻ em theo khái niệm trẻ em là mọi đối tượng dưới 18 tuổi, từ đó kiến nghị sửa đổi thay đổi nội dung trẻ em (dưới 16 tuổi theo Việt Nam) trong luật hiện hành bằng đối tượng “người chưa thành niên”. UNICEF cũng đòi hỏi điều luật cần tập trung đảm bảo không quảng cáo, tiếp thị, tài trợ, và sự sẵn có tiếp cận của sản phẩm rượu bia tới mọi đối tượng dưới 18 tuổi; đảm bảo quyền của trẻ được sống trong môi trường không bị ảnh hưởng của tệ nạn sử dụng rượu bia, có dịch vụ chăm sóc người dưới 18 tuổi nạn nhân của bạo lực liên quan tới bia rượu, cấm mọi hình thức sử dụng lao động dưới 18 tuổi làm bất kỳ công việc nào liên quan tới kinh doanh và sản xuất rượu bia. UNICEF đề nghị chính sách thuế bảo đảm kinh phí cho ngành y tế thực thi phòng chống tác hại rượu bia, và tập trung vào các hoạt động dự phòng, chăm sóc nạn nhân tại cộng đồng, hơn là tại các khu tập trung.

Dường dẫn: <http://rtcccd.org.vn/wp-content/uploads/2018/10/Letter-FO-110-to-Mr-Phan-Thanh-Binh.pdf>

2: NHÓM "CẦM CỜ" CHO NGÀNH CÔNG NGHIỆP RƯỢU BIA VẬN ĐỘNG SỬA ĐỔI DỰ ÁN LUẬT PCTHRB THEO LỢI ÍCH CỦA DOANH NGHIỆP

Dưới đây nêu một số cá nhân trong chính phủ, quốc hội, và hội nghiệp đoàn (Công đoàn, Hội Luật gia..) làm nên bộ phận "cầm cờ" truyền thông vận động sửa đổi dự án luật PCTHRB do Bộ Y tế đề xuất đi ngược hướng của WHO và các tổ chức bảo vệ sức khoẻ nhân dân. Nhóm này được "truyền thông" mạnh mẽ có chủ đích của một số báo, đài truyền hình chính thống trên các kênh truyền thông khác nhau. Điểm chung của những người này, là họ luôn bằng sự có mặt của mình ở hội thảo này hay hội thảo khác, bằng cách này hay cách khác, "nhất quán" đi chung về một hướng, với cách làm và các chi tiết luôn thống nhất với chiến lược của ngành công nghiệp rượu bia quốc tế (xem phụ lục 2 điểm 1a. ở trên) và nội dung trong các kiến nghị của hiệp hội Bia- Rượu- Nước giải khát Việt Nam (VBA) gửi thường xuyên tới các bộ ban ngành của chính phủ và các Ủy ban của quốc hội, bao gồm cả ủy ban Thường vụ Quốc hội.

Gương mặt các đại biểu quốc hội điển hình "cầm cờ" bảo vệ lợi ích của công nghiệp rượu bia, bỏ qua tác hại gây ra cho xã hội gồm Nguyễn Sĩ Cương, Bùi Sĩ Lợi, Lưu Bình Nhưỡng, Trần Quang Chiểu, Nguyễn Thị Kim Thúy được phản ánh qua bài báo dưới đây. Lưu ý, cũng còn một số cá nhân khác trong Quốc hội, và nội dung phát biểu của họ mâu thuẫn với cơ sở khoa học y tế công cộng và khuyến cáo của WHO, đã xuất hiện ở nhiều hội thảo khác nhau. Ở đây chỉ chọn số tiêu biểu.

<http://plo.vn/kinh-te/doanh-nghiep-cong-dong/du-an-luat-phong-chong-tac-hai-ruong-bia-nhieu-diem-bat-on-790386.html>

<https://vnexpress.net/tin-tuc/thoi-su/dai-bieu-quoc-hoi-tao-van-hoa-uong-ruong-chu-khong-phai-rinh-de-phat-3822776.html>

<https://baotintuc.vn/phap-luat/nhieu-y-kien-chua-dong-thuan-ve-du-luat-phong-chong-tac-hai-ruong-bia-20180418142318550.htm>

http://cadn.com.vn/news/75_196374_nhieu-y-kien-ve-du-thao-luat-phong-chong-tac-hai-cua-ruong-bia.aspx

Gương mặt các thành viên trong các Bộ của chính phủ còn đông hơn, tập trung chủ yếu vào các Bộ Công Thương, Tài Chính, Tư Pháp, được thể hiện trong các hội nghị hội thảo của ban soạn thảo đề án luật của chính phủ khá đồng nhất, "kiên định ý kiến", và là nguyên nhân chính dẫn đến tình trạng hội thảo đi hội thảo lại" với hàng chục phiên bản chỉ trong vòng nửa năm qua, đầy nội dung đề án luật ngày càng yếu đi xét về mặt khoa học phòng chống tác hại của rượu bia. Gần đây, Hiệp hội Bia-Rượu-Nước Giải khát còn mở rộng vận động thành công sang các hội ngành (Công đoàn ngành Công Thương, Hội Luật gia Việt Nam..) lên tiếng bảo vệ lợi ích công nghiệp rượu bia, bỏ qua tác hại của việc tiêu thụ bia rượu, bắt chấp trách nhiệm tổ chức đang mang là bảo vệ lợi ích kinh tế và sức khoẻ của người lao động, người dân:

<https://dantri.com.vn/kinh-doanh/du-thao-luat-phong-chong-tac-hai-cua-ruou-bia-con-nhieu-y-kien-tran-tro-20180830162504882.htm>

<http://cafef.vn/du-luat-phong-chong-tac-hai-ruou-bia-duoi-goc-do-phap-ly-nhieu-luat-su-khong-dong-tinh-20180830183333977.chn>

http://vba.com.vn/index.php?option=com_content&view=article&id=33990:oan-vien-nganh-cong-thng-ng-dng-mng-xa-hi-va-truyen-thong-v-ung-co-trach-nhim&catid=113:le-hoi-duvn-2013&Itemid=185

<http://www.vnmedia.vn/dan-sinh/201809/giam-doc-nhip-cau-suc-khoc-toi-rat-dau-don-khi-thay-hoi-luat-gia-nhan-tai-tro-cua-hiep-hoi-ruou-bia-613416/>